

Interview i Berlingske Tidende 18. maj 2010

Præsten, som kirken elsker at hade

Tom Doyle Foto: Scanpix

Tom Doyle kunne have været biskop i dag. Han var præst og kirkejurist og på vej opad, men i den centrale konflikt i den moderne katolske kirke stillede han sig på den forkerte side - ofrenes. »Jeg troede, at vi skulle hjælpe ofrene, ikke forbryderne,« siger han. I dag er han persona non grata i kirken.

Af Poul Høi
Mandag den 17. maj 2010, 23:20

SANTA FE: Gilbert Gauthé var ikke anderledes end så mange andre pædofile præster. Han havde drenge omkring sig, altid, hele tiden, og han misbrugte dem altid, hele tiden. I 1984 blev han i Louisiana tiltalt for voldtægt af 34 drenge, og han blev samtidig også den katolske præst, som indledte de moderne sexskandaler.

Tom Doyle fik nyheden på Vatikanets ambassade i Washington. Han var præst, amerikaner, men uddannet i Rom, og han havde en doktorgrad i kanonisk ret, den katolske kirkelov. Han tabte underkæben, da han hørte nyheden fra Louisiana. Som han senere refere-

rede sin reaktion: »En præst? En præst som sexmisbruger?« Han var lamslået, men ikke ret længe. Kort efter ringede telefonen med en nyhed fra Minnesota. Her var en anden præst tiltalt for sexmisbrug af mindreårige.

Dermed sluttede Doyles karriere i den katolske kirke - og en anden karriere begyndte. Han kastede sig ind i arbejdet for ofrene for misbruget, og han er i dag så ugleset i den katolske kirke, at menigheder i al hemmelighed må arrangere møder med ham. Som der står i et referat fra sådan et møde: »Vi måtte smugle Tom Doyle ind i menighedshuset, for biskoppen havde forbudt os at holde møder med ham.«

Hvorfor er han så forhadet?

Fordi han bruger hele sin baggrund som præst og som ekspert i kirkelov og alle sine kilder i kirken til - som han siger - at gøre for ofrene, hvad kirken ikke gør for dem. Han har forbedret ekspertvidneudsagn og sagsfremstillinger for ofrene i hundredvis af retssager, og det var ikke en tilfældighed, at ofrene i 2007 gav ham en hæderspris for »et enestående mod«.

Da Tom Doyle begyndte som præst, var han en sand konservativ, politisk og teologisk, men gennem årene er han gledet den anden vej, og »i dag er jeg nærmest buddhist«, siger han spøgende. Han er stadig præst, han titulerer stadig sig selv »Fader Tom«, men han tror ikke på den katolske kirke som kirke.

På ofrenes side

Berlingske Tidende har talt med præsten, som kirken elsker at hade.

Du var på den hurtige karrierevej. Præst, grader i teologi, filosofi og politisk videnskab, doktor i kirkeret, jurist på Vatikanets ambassade i Washington ... og så smed du det hele væk?

»Ikke bevidst. Snarere som en misforståelse. I 1984 kom den første store sag om overgreb, og den blev til en syndflod, og som juridisk medarbejder på ambassaden var det mit job at følge med i sagerne, og jeg talte med alle involverede, og jeg var overbevist om, at vi som en kristen kirke ville stille os på ofrenes side, og jeg hjalp ofrene, hvor jeg kunne komme af sted med det. Det var en fejltagelse.«

Fordi?

»Fordi kirken ikke var det fjerneste interesseret i at hjælpe ofrene. Kun i at undgå skandale.«

Med andre ord: Du stillede dig - efter kirkens mening - på den forkerte side i konflikten, og du blev aldrig biskop eller ambassadør?

»Nej. Min kontrakt med ambassaden blev ikke fornyet, og efterhånden som jeg støttede ofrene mere og mere, blev det umuligt at få et job, og i Vatikanet er jeg formentlig i dag den mest forhadte præst i Amerika.«

Du kender kirken indefra og udefra, og du er i en unik position til at besvare et spørgsmål, som jeg simpelt hen ikke kan begribe: Hvorfor tror præsterne, at de kan misbruge børn?

»Det er det helt grundlæggende spørgsmål i hele konflikten, og det er formentlig det spørgsmål, som jeg har tumlet mest med gennem årene, og jeg har fundet fire grunde. For det første er nogle af misbrugerne psykisk syge. De er afhængige af misbrug på samme måde, som alkoholikere er afhængige af alkohol. For det andet tror de, at de har ret til at misbruge børn. En præst er en fyrste i sit lille fyrstedømme, og han kan gøre, hvad han vil ved sine undersåtter. For det tredje har kirken et dualistisk verdensbillede, hvor den befinder sig i en højere verden end den materielle verden, og kirkens verden står ikke til ansvar over for den anden verden. For det fjerde - og det hænger sammen med de andre forklaringer - så forstår kirken ikke den smerte, som den forvolder på ofrene. Først ved at voldtage dem fysisk og derefter voldtage dem igen bureaukratisk og juridisk. Det handler aldrig om ofrene, kun om kirken.«

Utroværdig biskop

I sin nye biografi skriver en af de omdiskuterede ærkebiskopper Rembert Weakland, at han betragtede misbrug af børn som et »moralsk onde« men ikke som et strafferetligt anliggende, og derfor gik han ikke til politiet med sagerne.

»Jeg kan simpelt hen ikke tro på ham. Selvfølgelig vidste han, at det var en alvorlig forbrydelse at misbruge børn. Hold nu op. Manden har en ph.d. fra Columbia University ... Men i sin indre kamp mellem det, han vidste, og det, han valgte at vide, så vandt det sidste. For ham og for alle de andre blev det et absolut spørgsmål: Er du med kirken, eller er du med dem, der truer og anklager kirken, og der var kun et svar på det spørgsmål.«

Du nævner i din egen bog et eksempel med en kardinal, som i din tid på Vatikanets ambassade siger til dig, at alle skandalepræsterne skal kastreres. Du siger til ham, at det kan man ikke, og han ser forbløffet ud og svarer: Jamen, de er vores mænd?

»Det er kirken i en nøddeskal. De er vores mænd, og misbruget er vores sag. Vi står ikke til ansvar over for andre. Hvis vi vil kastrere præster, så gør vi det. Hvis vi vil sjofle ofre, så gør vi det. Faktisk sagde den katolske kirkeret indtil 1983, at præster ikke skulle retsforfølges i det verdslige samfunds retssystem, men kun i kirkens eget retssystem, hvor præsten kunne slippe ved at bekende sin synd og love ikke at synde igen.«

Jeg læste et vidneudsagn fra en af sexpræsterne. Han forklarede, at da sagen mod ham begyndte, blev han kaldt til møde med biskoppens næstkommanderende, som sagde til ham - »bare rolig, vi skal nok beskytte dig. Vi er én familie«. Tror du på det udsagn?

»Jeg ikke bare tror på det. Jeg er helt sikker på, at det er rigtigt. Du refererer formentlig til Rudy Kos-sagen, og jeg afgav ekspertvidneudsagn i den sag, og jeg ved, hvad der foregik. Biskoppen lovede Kos, at han ville holde hånden over ham, og jeg har på offersiden været involveret i hundreder af sager, og vi har set det igen og igen. Kirken slår kreds om forbryderen og forsøger at beskytte ham.«

Kirken er middelalderlig

Hvordan kan man i det 21. århundrede have sådan et verdensbillede?

»Jamen, kirken er ikke det 21. århundrede. Det er vigtigt at forstå. Kirken er stadig i bund og grund - og jeg siger det ikke polemisk, men som en nøgtern iagttagelse - middelalderlig. Øverst har vi paven, som er enevældig. Han er den gudvalgte enehersker, og alle andre funktioner i kirken er reelt kun rådgivende i forhold til ham. Hans ord er lov. Derunder har vi 3.000 kardinaler og biskopper, som er systemets prinser, og som er uimodsagte i deres stift, og nederst - som småfyrster - har vi præsterne. Der er intet demokrati, ingen ombudsmænd, ingen spørgsmål opad i systemet.«

Men hvor alvorligt er misbruget i den store, historiske sammenhæng? Har katolske ledere ikke en pointe, når de siger, at kirken har overlevet i næsten 2.000 år, og om 100 år er alting glemt?

»Jeg tvivler på, at alting er glemt om 100 år, og alene at bruge argumentet til sit forsvar - det er udtryk for en perverteret tankegang. Tænk hvis tyskerne efter Anden Verdenskrig havde sagt: »Nå, ja, jødeudryddelsen var ikke så heldig, men Tyskland er en gammel nation, og om 100 år er alting glemt.« Argumentet er også forkert på en anden led. Præsterne tror, at det er dem, der har holdt kirken i live i snart 2.000 år, og det er ikke tilfældet, tværtimod har de gang på gang gjort deres bedste for at bringe kirken i miskredit. Det er lægfolket, de gode, retsindige mennesker på bænkerækkerne, der har holdt kirken i live.«

Hvad tror du, at der kommer ud af hele sexskandalen?

»Der er allerede kommet ikke så lidt ud af den. De katolske menigheder er begyndt at stille langt større krav til præsterne og drage dem til ansvar. De katolske præster har altid været himmeltråbende dårligt uddannede og talt ned til menighederne, som om de var nogle nokkefår, og i det hele taget sluppet alt for let om ved jobbet. Ikke alle steder, men mange steder vil menighederne ikke finde sig i det længere.«